

Inhoudsopgave

Zeg niet drie	15
Allah heeft geen zoon	32
Leven en dood	47
Zondeval in de Koran	56
Zondeval in de Bijbel	70
De boekhouding van God	89
Hoe de Verhevene tot zijn doel komt	96
Hoe de Vader tot zijn doel komt	103
Al-Qadr en de keuze van de mens	127
Gods keuze en de keuze van de mens	133
Ten slotte 144	
Bijlage 1: Eeuwig of tijdelijk	149
Bijlage 2: Aioon en olam	161
Bijlage 3: Allahs namen	166

Inleiding

Dit boek is een poging om wat een moslim gelooft zo eerlijk mogelijk te vergelijken met wat een christen gelooft. Dat streven stuit direct al op een groot probleem, want ‘de’ moslim bestaat niet, evenmin als ‘de’ christen. De meerkleurigheid binnen de beide groepen gelovigen is meestal terug te brengen op tradities. Wie de openbaring van de Bijbel wil vergelijken met die van de Koran moet zich bewust zijn van het feit dat verschillende tradities de beide boeken hebben belicht. De eerlijkheid gebiedt mij te vermelden dat ik gevormd ben door een reformato-
rische traditie in het christendom. Een van de leidende uitgangspunten van de reformatie was – en dat speelt nog altijd een rol – dat men alleen mag uitgaan van de originele bron: de Bijbel. In de Rooms-Katholieke Kerk en de verschillende orthodoxe kerken zijn er vanuit de geestelijke hiërarchie andere gezaghebbende bronnen toegevoegd. De reformatie verzet zich daartegen. Ook rondom de Koran zijn er door verschillende geestelijke autoriteiten bronnen toegevoegd (*hadith*, *idjmaa* en *kijaas*). In dit boek willen we deze doolhoven ontwijken. Inzicht in al die tradities vraagt een kolossale studie. Dat inzicht heb ik niet. Volgens mij zou het ook tekort doen aan het duidelijke spreken van God door zijn Woord en Allah als auteur van de Koran. We willen ons alleen concentreren op de boodschap van de Bijbel en die van de Koran. Ik voel me daarbij gesteund door het zelfgetuigenis van de Koran. De Koran noemt zichzelf bij herhaling het duidelijke boek dat gegeven is aan de laatste profeet. Na Mohammed is een aanvulling niet nodig:

Moechammad is niet de vader van één van jullie mannen, maar hij is de Boodschapper van Allah en de laatste van de Profeten. En Allah is Alwetend over alle zaken (soera 33:40).

Dat betekent dat eventuele latere berichten over de islam altijd ondergeschikt zijn aan de boodschap van deze speciale profeet:

Maar degenen die ernaar streven om Onze Verzen te ontkrachten: zij zijn degenen voor wie er een bestraffing van een pijnlijke kastijding is (soera 34:5).

De tekst die we in de Koran vinden, zullen we als vast uitgangspunt aanhouden in deze verkenning van de islamitische boodschap. De Koran pretendeert het eindpunt van de openbaring te zijn. Zouden er van moslimzijde aanvullingen uit andere bronnen bij komen, dan kunnen we dat opvatten als een zwakgebod voor de Koran. Het is mogelijk dat bepaalde teksten verschillende interpretaties toelaten en dat daarin gekozen moet worden, maar dat is wat anders dan aanvullingen vanuit een traditie. Hetzelfde geldt voor de Bijbel. Als de Bijbel het niet zelf zegt, hebben we te maken met ongeoorloofde aanvullingen. We willen in dit boek zoeken naar gepaste interpretaties, maar aanvullingen zijn niet toegestaan. Openbaring 22:18-19 zegt daar het volgende over:

Als iemand *iets* aan deze dingen toevoegt, zal God hem de plagen toevoegen die in dit boek geschreven zijn. En als iemand afdoet van de woorden van het boek van deze profetie, zal God zijn deel afdoen van het boek des levens, en van de heilige stad, *van* de dingen die in dit boek geschreven zijn.

Het gaat ons erom de kernboodschap van de beide boeken te vinden en die met elkaar te vergelijken. We zoeken naar de consequenties die getrokken kunnen worden als we uitgaan van de boodschap van de Koran en die van de Bijbel. We willen niet bewijzen dat het ene geloof meer waar is dan het andere, maar we willen wel de logica volgen: als je dit gelooft, zijn dit de consequenties.

Geloof is onmisbaar voor mensen. Zonder geloof kan geen mens leven. Geloof is het vermogen om vrede te hebben met onbewijsbare zaken. Omdat geen mens alles weet, zal iedereen ten aanzien van bepaalde onzekere zaken een geloofsstandpunt moeten innemen; zoals het geloof dat je voorlopig nog een poosje leeft en bepaalde gewoontes van nu niet zomaar verdwenen zullen zijn. Dat geloof helpt de mens om een planning te maken. Zonder geloof kan een mens zich niet zoekend ontwikkelen.

Dat is een belangrijke reden voor moslims en christenen om met elkaar in gesprek te komen en elkaars geloofsstandpunten te vergelijken. Ze staan dicht bij elkaar dan bij atheïsten. Moslims en christenen geloven (net als Joden) in één Schepper. De open samenleving van het Westen stelt ons in staat om een open gesprek te voeren. Dat is een voordeel boven veel andere landen. Als we geloven dat de Almachtige mensen tot aanbidding van hem wil brengen, wordt het begrijpelijk

dat mensen die qua geloof dicht bij elkaar staan dit gesprek met elkaar zullen zoeken. Als het goed is, zal dat een gesprek zijn waarbij men niet probeert elkaar af te troeven met bewijzen. Die manier van communiceren blijkt vaak vast te lopen, omdat het geloof van gelovigen sterker is gebleken dan bewijskracht van vele bestrijders. Geloof is het bewijs van de zaken die de bestrijders van dat geloof niet zien (Hebreeën 11:1).

In onze samenleving brengt de nadruk op het leveren van bewijzen de mens tot een gevaarlijke selectie van informatie. Die selectie helpt ons niet dicht bij de waarheid. Het probleem met bewijzen is dat ze herhaalbaar moeten zijn, terwijl geschiedenis niet herhaalbaar is. Daarbij heb je ook altijd te maken met een verzameling van interpretaties en een persoonlijke inschatting van de betrouwbaarheid van deze interpretaties. Nog veel moeilijker wordt het als het gaat om bijzondere ervaringen, zoals overmand worden door een emotie. Die zijn nooit op dezelfde manier herhaalbaar. Toch zijn emoties voor de persoon die ze beleeft heel bepalend voor een geloofsstandpunt. Wonderen en een leven na dit leven – waarin moslims en christenen geloven – vallen helemaal buiten het bewijsbare. Niemand kan bewijzen dat er een Schepper is die in een andere dimensie leeft en daar nog een nieuwe toekomst voor ons heeft, maar ook kan niemand bewijzen dat het niet zo is. Atheïsme is een geloof en theïsme is ook een geloof. Moslims en christenen geloven in het Opperwezen dat alles heeft geschapen en alles bestuurt.

Daarin zien we een belangrijke overeenkomst tussen beide geloven.

De Koran en de Bijbel waarschuwen beide voor verleiders. Volgens beide bronnen is het ook heel belangrijk om de waarheid te omhelzen en zich daaraan te onderwerpen. Beide bronnen gaan er eveneens van uit dat een godheid het leven van de mens leidt. De vraag is: zijn beide bronnen verschillend, of is het eigenlijk één bron? In dit boekje koester ik het optimistische vertrouwen dat de godheid die werkelijk in staat is om mensen te leiden door inzicht in wat geopenbaard is, hen ook daadwerkelijk zal leiden tot de goede bestemming die de Almachtige voor de mens heeft. Maar wie leidt de mens tot in deze heilzame toekomst? We zullen in de Koran en de Bijbel zaken vinden die op elkaar lijken. Daarbij willen we niet verzwijgen dat er een soera in de Koran

staat die ons laat lezen dat christenen en Joden dezelfde God vereren als de moslims: ‘... onze God en jullie God is Eén, en wij hebben ons aan Hem overgegeven’ (soera 29:46). Blijkbaar hadden Joden en christenen al snel twijfels, want vier soera’s na de bewering dat beiden één zijn, staat dat twijfelaars graag door een teken of een wonder bevestigd zien dat Allah werkelijk dezelfde is als de God van de Bijbel. In het begin had men blijkbaar al oog voor de verschillen tussen de woorden van Mohammed en de openbaringen die Joden en christenen koesterden. We gaan in dit boekje beide openbaringen met elkaar vergelijken. We laten de Joden buiten beschouwing en richten ons op het geloof van moslims en christenen.

Hoe gaan we de vergelijking tussen de Koran en de Bijbel aanpakken? Net zoals ik met mijn burens zou doen. Wij hebben aan weerskanten burens. Toevallig heten de mannen allebei Jan. Ze hebben dezelfde naam, hetzelfde geslacht, ongeveer dezelfde leeftijd en ze zijn in hetzelfde dorp geboren en opgegroeid, maar ze verschillen desalniettemin van elkaar. Daarom gebruiken mijn vrouw en ik karakteristieke aanduidingen om duidelijk te maken wie we bedoelen.

Het christendom en de islam pretenderen beide monotheïstische godsdiensten te zijn. De personen die in deze godsdiensten aanbeden worden zou je beide kunnen aanduiden met de naam ‘God’. Maar dat zou snel tot verwarring leiden. Om zo duidelijk mogelijk aan te geven wie we bedoelen, zal ik in dit boek steeds de naam Allah gebruiken als het om de islamitische godheid gaat, en God als het om de christelijke godheid gaat. Verder zal ik de naam ‘Isa’ gebruiken als het om de profeet gaat die moslims aanzien voor degene die in het christendom de naam ‘Jezus’ draagt. Wie beiden kent – ‘Isa’ en ‘Jezus’ – zal die twee niet door elkaar halen vanwege de verschillen. Hetzelfde geldt ook voor ‘Iblis’ waarvan de moslims doen vermoeden dat hij dezelfde is als ‘Satan’ die in de Bijbel wordt genoemd. Om die reden zal ik zoveel mogelijk de naam Iblis gebruiken voor de islam en Satan voor het christendom. Zo zijn er wel meer belangrijke verschillen in naamgebruik, maar die zullen we in een later stadium van ons onderzoek beter kunnen duiden.

Zoals we Jan, onze linkerbuurman, zijn verhaal laten vertellen en Jan, onze rechterbuurman, het zijne, zo wil ik proberen het verhaal van Allah zo goed mogelijk te vertellen en dat van God eveneens. Omdat

ik me verbonden weet met God zal de lezer merken dat mijn warme sympathie bij hem ligt. Ik probeer die sympathie te temperen, zodat het niet hinderlijk zal worden voor islamitische lezers. Wel wil ik vooraf verklappen dat mij gaandeweg deze ontdekkingstocht duidelijk is geworden dat Allah de Verhevene anders omgaat met licht en duisternis dan God de Vader.

Mijn voorbeeld van Jan links van ons en Jan rechts van ons impliceert een vooronderstelling, namelijk dat Allah de Verhevene en God de Vader niet dezelfde zijn. Dat gaat in tegen de boodschap die we in Soera 29:46 lezen: ‘... onze God en jullie God is Eén...’ Volgens mij zijn de verschillen te groot. Als Allah en God dezelfde godheid zou zijn, is het een godheid met twee karakters, twee vormen van regeren en oordelen. Dan zou deze godheid onethisch zijn. Moslims noch christenen zouden die conclusie accepteren. Dat Allah en God verschillen, is een vaststelling die losstaat van een oordeel over de gelovige die de geopenbaarde Waarheid steeds scherper wil zien. Alleen Gods Geest ziet wat zich in het hart van een gelovige zoeker afspeelt. De Samaritaanse vrouw deed aan godsdienst, maar Jezus maakte haar duidelijk dat ze niet wist wie ze vereerde (Johannes 4:22). Hetzelfde lezen we in Handelingen 17:23. Atheners wisten niet wie ze vereerden met de ‘onbekende god’. Onwetendheid is iets anders dan oprechtheid. Wie een godheid vereert, kan zich daarmee laten kennen als een zoeker. Een zoeker heeft zich niet verhard in een leugen en laat zich corrigeren door de Waarheid. Het oordeel over de aard van dit zoeken en de mate van verharding ligt bij God. Daarover mogen wij niets zeggen.

Voor de Koranteksten gebruik ik de vertaling van het Islamitisch Cultureel Centrum Nederland.

Voor de Bijbelteksten gebruik ik de Herziene Statenvertaling.

Beide vertalingen hebben hun regels met betrekking tot het gebruik van hoofdletters. In de citaten worden die hoofdletters van de vertalers overgenomen. In de tekst van dit boekje worden hoofdletters zoveel mogelijk vermeden, behalve bij namen en bij uitzonderingen als benadrukt moet worden dat het om de godheid gaat. Ik gebruik de mannelijke persoonsvorm voor Allah om het lezen prettiger te maken voor mensen die niet gelovig zijn. Voor moslims is dat niet de gewoonte, omdat zij het belangrijk vinden om elke suggestie te vermijden die de

indruk wekt dat Allah in een geslacht in te delen is. Later in dit boekje zal ik een poging doen om die gewoonte te begrijpen.

We hopen en bidden dat dit boekje mag bijdragen aan een doordenking van de eigen geloofsstandpunten en zal brengen tot gesprek tussen moslims en christenen. Het doordenken van deze bijzondere boeken over het goddelijke en hun invloed heeft mij in elk geval verrijkt.

Zeg niet drie

Met de bovenstaande drie woorden komen we direct terecht bij een belangrijk discussiepunt tussen moslims en christenen. Mohammed tekende deze woorden op in soera 4:171. Met die woorden worden christenen aangesproken. Zij zijn de mensen die de Schrift hebben:

O Lieden van de Schrift, overdrijft niet in jullie godsdienst en zeg niets over Allah dan de Waarheid. Voorwaar, de Masih `Isa, zoon van Maryam, is slechts een Boodschapper van Allah en Zijn Woord, dat Hij aan Maryam zond en uit een Geest (Djibril) van Hem voortkomend. Geloof dus in Allah en Zijn Boodschappers en zegt niet (dat Allah) “drie” is.

De islam benadrukt steeds weer het monotheïsme waarin de moslims behoren te geloven, maar kunnen zij op deze manier het monotheïsme wel verdedigen?

Geen drie goden

Volgens de Koran zou Isa ontkend hebben dat er twee goden naast Allah bestaan (soera 5:116). Dus kan Allah ook niet een derde van de godheid zijn (soera 5:73). Wie iets dergelijks zegt, beweert dat Allah deelgenoten heeft en dat komt neer op goden naast Allah. Allah kan veel vergeven, maar niet dat iemand hem deelgenoten toekent (soera 4:116). Wie geen vergeving ontvangt, is hevig te betreuren. Hij of zij zal eeuwige martelingen ondergaan in de hel (soera 7:33, 36).

Dat er slechts één almachtige Schepper van alles is, is een heel belangrijk uitgangspunt voor moslims, maar ook voor christenen. Aanhangers van beide geloven zijn stellig van mening dat er maar één is en er zeker geen drie zijn.

Toch is op de een of andere manier de gedachte in de Koran belandt dat christenen uitgaan van drie goden: (1) God, de Vader (2) God, de Zoon (3) God de Heilige Geest. En wie tellen kan, moet concluderen dat er drie goden zijn en niet één. Wie op deze manier optelt, heeft natuurlijk gelijk.

Als christenen daar tegen inbrengen dat dit een Drie-eenheid is, zal dit weinig indruk maken op een moslim. Ik kan me voorstellen dat dit onbegrip in de tijd van Mohammed is ontstaan door een onzuivere uitleg van bepaalde christenen die de eenvoud van de Drie-eenheid niet begrepen. Daar komt bij dat 'Drie-eenheid' als theologische uitdrukking na vele discussies in de christelijke traditie terecht kwam. Deze uitdrukking komen we zo niet in de Bijbel tegen, maar daarmee zijn we nog niet klaar, want in elke communicatie is er sprake van een drie-eenheid. We hebben er dagelijks mee te maken. De ontkenning van de drie-eenheid voor de communicatie van Allah brengt de moslim in grotere problemen dan de aanvaarding van de drie-eenheid. Deze ingrijpende bewering zullen we natuurlijk wel moeten verduidelijken.

Drie-eenheid in elke communicatie

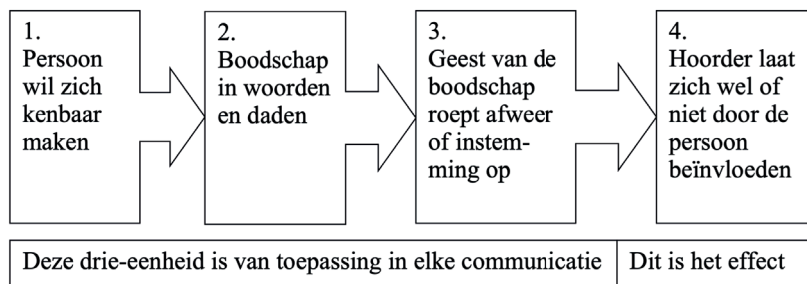
Zoals gezegd is een drie-eenheid de gewoonste zaak in ons leven en bepaalt ze elke vorm van communicatie. Ook islamitische denkers komen in theologische problemen als ze geen rekening willen houden met de vaste wet van de drie-eenheid. Zelfs al zouden ze die term nooit gebruiken – Allahs communicatie is door en door bepaald door drie-eenheid. Stel je voor, je ontmoet iemand die helemaal niets zegt. Verbaal noch non-verbaal is er communicatie. Die persoon staat daar als een standbeeld. Je vraagt je af of dat 'staande ding' leeft. Het zou net zo goed een pop kunnen zijn. Je kunt zo langs zo'n nietszeggende persoon lopen. Dat wordt anders als die persoon je aanspreekt. Dan kijk je op. Die persoon vertoont niet alleen leven, maar wil blijkbaar met je communiceren. Je hoort woorden en in die woorden wordt een boodschap meegegeven, een boodschap in verstaanbare taal. Zodra je die boodschap als zinvol ontvangt, ontstaat er in de communicatie een vorm van verbinding. Als de hoorder niets met die boodschap kan of daardoor zelfs weerstand voelt opkomen, ontstaat een reactie van afweer. De geest van de boodschap komt niet over en men haalt de schouders op. Als er weerstand is tegen de boodschap, wordt de boodschap – met name de geest daarin – verworpen. Dit is de wet van drie-eenheid waarmee we elke dag te maken hebben. In elke geslaagde communicatie komen we een drie-eenheid tegen: (1) er is een persoon; (2) hij spreekt door woorden en/of daden; (3) de geest van de woorden en daden komt over en roept verbinding of weerstand op. Ontbreekt een van de drie, dan strandt de communicatie.

De persoon die gekend wil worden, wordt pas een persoon als die persoon zich laat kennen door woorden en/of daden. Personen worden personen als duidelijk is dat zij leven. Zelfs als de persoon nooit gezien wordt, maar zich door woorden of daden kenbaar maakt, gaat de persoon leven voor de ontvanger. Woorden en daden zijn kenmerkend voor levende personen. In die woorden en daden ontmoet je hem of haar. Zodra een persoon spreekt en de geest van zijn boodschap komt over, is er communicatie. Dan is de situatie ontstaan die spreker en hoorder bij elkaar brengt of juist van elkaar verwijdt. De persoon beïnvloedt de hoorder.

Nu zijn er vijf mogelijkheden.

1. Stel je voor dat de persoon (1) een boodschap uitzendt (2) die niets over hemzelf vertelt, maar over een persoon die hij niet is. In dat geval is persoon (1) een leugenaar die over zichzelf iets zegt wat niet klopt. De leugens zorgen voor misleiding (3) waarin de persoon zichzelf verbergt.
2. Stel je een persoon voor (1) die zelf niet in zijn boodschap aanwezig is – er is wel een boodschap (2), maar zonder de spreker zelf. Dat zou heel vreemd zijn, maar laten we ervan uitgaan dat dit kan. Dan moet er een andere kracht zijn die met deze woorden en/of daden communiceert. Dan kan het eigenlijk niet de boodschap van de persoon (1) zijn, maar wel in waarheid over hem gaan. In dat geval hebben we te maken met twee krachten – in geval van godsdienst: twee goden.
3. Of er is helemaal geen kracht in die woorden en/of daden, omdat ze alle communicatiewaarde missen; het zijn vreemde klanken. In dat geval kan men een schouderophalen verwachten. De geest van de boodschap is niet anders dan onzinnig en nutteloos (3). Dan blijft ook de persoon (1) betekenisloos. Je kunt dan misschien zelf wat over die persoon fantaseren, maar daar hoeft je verder geen rekening mee te houden.
4. Als blijkt dat er wel effect is, terwijl de woorden niet gevuld waren met de kracht van de persoon, dan zou er zelfs sprake kunnen zijn van drie afzonderlijke krachten – in geval van godsdienst: van drie goden.

Omdat dit allemaal ingaat tegen alle redelijkheid en zal leiden tot een conflict met de basisbelijdenis van de islam, is alleen de volgende mogelijkheid zinvol voor een moslim:

5. Het is een drie-eenheid. De persoon (1) deelt zichzelf mee in de woorden die zijn acties beschrijven (2) en omdat hij het zelf is, zal hij ook met kracht zijn woorden uitvoeren. Hoorders moeten rekening houden met het effect van zijn woorden (3). Wie dat niet doet, zal het weten.

Zoals we eerder zagen, zullen we de islamitische polemieken tegen de Drie-eenheid in eerste instantie kunnen opvatten als het gevolg van het onbegrip van bepaalde christenen uit Mohammeds tijd. Later zullen we zien dat er meer schuilt achter deze polemieken tegen de christelijke geloofsbelijdenis.

De Koran leert ons dat Allah met mensen wil communiceren; daarom maakt hij gebruik van een normale drie-eenheid. Zo niet, dan hebben we te maken met meer goddelijke krachten en heeft Allah deelgenoten. Moslims belijden over Allah dat zij zijn karakter in elk geval voor een deel hebben leren kennen. Wat ze begrepen hebben, vatten ze samen in 99 namen. Die namen geven weer hoe bijzonder Allah is en hoe hij zich aan hen laat kennen op de meest uitnemende wijze. Zonder de Koran zou niemand de 99 namen van Allah kennen als een realiteit. Maar behalve de Koran, het woord van Allah, is nog iets nodig om de communicatie te laten slagen. Dat is de inwerking van de Koran in de mens. De islam kent die kracht van Allah, namelijk al-Qadr. Dat is de derde kracht van Allah. De wetten van elke communicatie zien we dus ook terug bij Allah. Zo ontstaat deze drie-eenheid: Allah → Koran → Qadr

Allah, de Verhevene

Allah is de persoon die zich volgens de islam doet kennen als de drager van 99 namen (zie de lijst met indrukwekkende namen in de bijlage), en de oppermachtige kracht achter die namen. Wie ze tot zich laat doordringen krijgt een indruk van de onmetelijke grootte die volgens moslims Allah bezit. Als Allah zichzelf niet laat kennen door de 99 namen, door de Koran en door het lot dat hij voor de mens heeft bepaald, dan zijn deze zaken niet anders dan menselijke fantasie of het product van een andere macht. Kan Allah zich laten kennen door zichzelf buiten de 99 namen, de Koran en het lot te houden? Natuurlijk niet!

De Koran

De Koran is niet gemaakt door Mohammed, maar door Allah zelf. Soera 10:37 zegt daar dit over:

En het is onmogelijk dat deze Koran is gemaakt door iemand anders dan Allah, maar (hij is er) als bevestiging van wat ervoor was en als uitleg van de Schrift.

Het is opvallend dat de vertaler geen hoofdletter gebruikt waar hij tussen haakjes een verduidelijking toevoegt. De vertaler ziet de Koran als het woord van Allah, maar niet zo verbonden met Allah dat hij een hoofdletter gebruikt. Deze kleine interpretatie in de vertaling toont iets van de theologische krampachtigheid als het gaat om de verhouding tussen Allah en de Koran. Een persoonlijk voornaamwoord voor Allah wordt geschreven met een hoofdletter, maar die eer komt de Koran niet toe. Zo lijkt Allah los te staan van zijn boodschap in de Koran. Dat dwingt ons tot de vraag: zijn de drie stappen in de communicatie (Allah → Koran → Qadr) een eenheid of niet? Staat Allah als persoon met al die verschillende namen buiten al die eigenschappen of ontmoeten we hem zelf daarin? Als hij zelf in die namen en in de Koran zichzelf toont, dan kan hij er toch niet buiten staan? In de vertaling van de Koran lezen we steeds de meervoudsvorm 'Wij' als persoonsvorm voor Allah. Daarmee zal worden uitgedrukt hoe geweldig groot Allah is. Dat geldt ook in zijn communicatie met mensen! Hij is niet in de kleinheid van een 'Ik' te vangen. Hij is veel meer dan een enkelvoudige 'Ik', en toch een eenheid. Hij is een veelheid in een eenheid. Dat is opmerkelijk. Volgens mij kunnen we het meervoudige 'Wij' niet simpel opvatten als een koninklijk meervoud. Allah is een verheven Wij en hij heeft de Koran gemaakt! Zou hij er dan niet in zijn?

De moslim ziet de Koran als de kroon op alle voorgaande openbaringen. Hij is neergedaald uit de hemel door bemiddeling van Djibrîl (de aartsengel Gabriël). De teksten van de Koran zijn in verschillende fasen ontvangen door Mohammed. Soera 17:105 leert ons het volgende:

En met de Waarheid hebben Wij hem (de Koran) neergezonden en met de Waarheid is hij neergedaald. En Wij hebben jou niets anders als een verkondiger van goede tijdingen en als een waarschuwer gezonden.

Er waren eerdere openbaringen. Joden en christenen hebben die ontvangen. Helaas zijn die volgens de Koran niet zuiver overgeleverd en moest een definitieve boodschap komen als een bevestiging van de waarheid (soera 2:41). Allah waarschuwt tegen vermenging van waarheid met leugen (soera 2:42, 75). Om elke verwarring tegen te gaan was de Koran nodig. Mohammed werd de speciale profeet die de definitieve boodschap heeft ontvangen in de vorm van de Koran. Hij wordt in soera 33:40 de laatste van de profeten genoemd. Door het feit dat hij een profeet was, hebben de moslims nu een 'duidelijk boek' van Allah gekregen. Tegelijk wordt de lezer geleerd dat Allah alles wat hij ziet en beheert – zelfs een graankorrel, verborgen in de aarde – heeft vermeld in een boek dat de Koran moet overtreffen, omdat lang niet alles in de Koran staat. De Koran staat in verbinding met dat grote boek van Allah, een soort oerboek over alles.

Hij bezit de schatten van het onwaarneembare en niemand kent die, behalve Hij. Hij weet wat er op aarde is en in de zee; en er valt nog geen blad of Hij weet ervan; en er is geen graankorrel in de duisternissen van de aarde; en niets vers en niets droogs, of het is in een duidelijk Boek (soera 6:59; zie ook soera 10:61 en Soera 11:6).

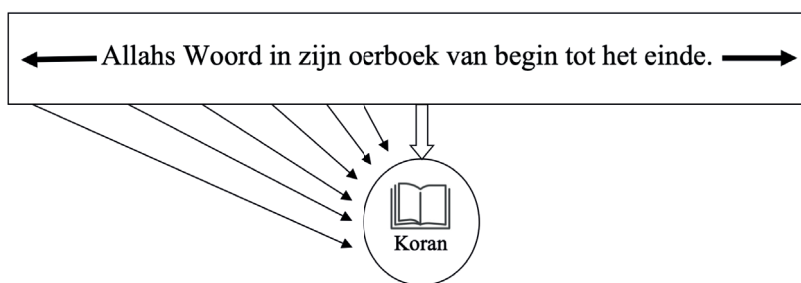
De manier waarop Allah zich geopenbaard heeft en zich openbaart, is dus veel meer dan wat we in de Koran lezen. Allah werkt vanuit zijn oerboek (*oemm al-kitab*) en heeft vanuit dat oerboek aan zijn profeet de Koran gegeven, met daarin de betrouwbare en definitieve woorden en daden waarin hij zichzelf openbaart. De gelovige leest in de Koran de woorden waarmee Allah communiceert met de mens. Het reciteren van de Koran heeft een magische uitwerking. De Koran behoort men volgens de traditie in ritueel reine toestand aan te raken in een reine kamer. Het boek mag nooit op de grond liggen. Als er meer boeken zijn, dan moet de Koran op de hoogste plaats liggen. Als de Koran wordt voorgedragen, dan behoren moslims te knielen (soera 84:21).

We noemden al dat de Koran niet de enige uiting van Allahs spreken is. Voor Mohammed waren er ook anderen die openbaringen kregen vanuit Allahs oerboek. En er zijn scheppingswerken ontstaan uit het spreken van Allah. Soera 16:40 zegt:

Voorwaar, Ons Woord tegen iets wat Wij willen, is dat Wij er slechts tegen zeggen: “Wees,” en het is.

Aangezien er volgens de Koran maar één Schepper is, moet alles wat er is door het spreken van Allah zijn ontstaan. Dat betekent dat de Koran een klein stukje is van Allahs onmetelijke communicatie:

Zeg (O Moechammad): “Al werd de zee inkt om de woorden van mijn Heer (op te schrijven), zij zou opraken voordat de Woorden van mijn Heer opgeraakt zouden zijn, zelfs al voegden Wij een daaraan gelijke hoeveelheid toe” (soera 18:109; zie ook soera 31:27).

Profeten voor Mohammed verwezen naar de komst van Allahs Woord

De Koran is blijkbaar voldoende als duidelijk boek voor de mensen. Maar wie Allahs spreken beperkt tot de Koran, doet hem tekort. De Koran spreekt van profetieën die voor de afsluitende openbaring door Allah waren gegeven. Volgens de islam verwezen ze min of meer naar de komst van Allahs definitieve woord in de Koran. We kunnen ons dit voorstellen zoals hierboven in het plaatje is weergegeven. Vanuit de Koran ontwikkelt Allah zich in daden. Die daden zijn kenbaar voor gelovigen als leiding van Allah. Deze leiding is nauw verbonden met het lot dat Allah voor de mens heeft bepaald. Allahs leiding was er ook al voor de Koran. Een leiding die ouder is dan de Koran vinden we bij Mozes. Mozes kreeg ermee te maken volgens soera 52:1-6:

Bij de berg (Sinaï). Bij een geschreven Boek.

In een opengerold perkament.

Bij het veel bezochte Huis (de Ka'bah).

En het opgeheven gewelf (de hemel). En de kolkende zee.

Soera 80:12-16 vertelt ons (over Allahs openbaring):

Laat wie het wil er lering uit trekken. (Geschreven) op edele bladen.
Verheven en gereinigd.

Door de handen van schrijvers (Engelen). Edel, deugdzzaam.

Wat Allah in dit oerboek heeft geschreven voert hij op aarde uit:

En Allah heeft jullie uit aarde geschapen, vervolgens uit een druppel en daarop maakten Wij jullie tot paren. En er is geen vrouw die zwanger is en bevalt, of het is met Zijn kennis. En de leeftijd van iemand wordt niet verlengd, en zijn leeftijd wordt niet verkort, of het staat in een Boek vermeld. Voorwaar, dat is voor Allah gemakkelijk (soera 35:11).

En alle dingen die zij doen, staan in Schriften.

En al het kleine en het grote is vastgelegd (soera 54:52-53).

Zonder Allahs spreken en de geschreven openbaring met Allahs werkende kracht daarin zal niemand Allahs 99 namen kennen. Met andere woorden: zal niemand Allah leren kennen zoals hij zich wil laten kennen.

In soera 7:204 en 205 lezen we:

En als de Koran wordt voorgedragen, luistert er dan naar en zwijgt, hopelijk zullen jullie begenadigd worden.

En noem (de Namen van) jouw Heer in jezelf met nederigheid en vrees, en zonder luidruchtigheid van woorden, in de ochtend en in de avond en behoort niet tot de achtelozen.

In het werkzame woord is Allah aanwezig met zijn daden. Dat is een eenheid: hij doet wat hij zegt. Allahs werk als persoon vindt de moslim in de kracht van de Koran. Die kracht is zo groot dat een berg uiteengejaagd zou worden als de Koran zou neerdalen op zo'n geweldig hoogte:

Als Wij deze Koran tot een berg hadden neergezonden, dan had jij deze zich zeker zien onderwerpen en zich splijten uit vrees voor Allah. Dat zijn de voorbeelden die Wij de mens geven.

Hopelijk zullen zij zich laten vermanen (soera 59:21).

Een duidelijker voorbeeld van de kracht van de Koran is misschien niet te geven. Deze kracht werkt uit in twee richtingen: de mens ontvangt Allahs leiding vanuit de Koran of hij verzet zich ertegen en belandt in een leven vol dwaling. Deze twee richtingen zijn bepaald door al-Qadr.

Al-Qadr

Al-Qadr is het lot waardoor Allah alles in het leven van ieder mens bepaalt. Qadr komt van *qaada* en dat betekent: scheppen van een gebeurtenis. Wat er ook gebeurt in het leven van de mens, het is door het lot bepaald. Dat geldt dus ook voor het antwoord op de vraag wie wel of niet zal openstaan voor de boodschap van de Koran. Door al-Qadr toont Allah zijn almachtig ingrijpen in ieders leven. Allahs kracht werkt onverbrekkelijk samen met zijn woord en het lot dat Allah heeft bepaald. Hij bedient zich oppermachtig in de drie-eenheid van elke communicatie. Hij is de persoon (1) die gebeurtenissen van tevoren bepaalt in zijn woord of zijn boek (2) en daarna oppermachtig uitvoert (3):

Er treft de aarde of jullie zelf geen ramp, of het staat in een boek, vóórdat Wij het doen gebeuren (soera 57:22).

Zij zeiden: “Wij verwachten van jou en degenen die met jou zijn een slecht lot.” Hij zei: “Jullie lot is bij Allah. Jullie zijn beslist een volk dat op de proef gesteld wordt” (soera 27:47).

Als al-Qadr voor een mens of een volk gunstig is, dan ontvangt de gelukkige Allahs leiding en brengt hij de gelukkige naar een mooie toekomst, volgens soera 22:54:

En voorwaar, Allah zal de gelovigen zeker leiden op een recht Pad.

In soera 6:84-88 gaat het over Izak en Jakob:

Wij hebben hen verkozen en Wij leidden hen op een recht Pad. Dit is de Leiding van Allah, waarmee Hij van Zijn dienaren leidt wie Hij wil, maar als zij deelgenoten (aan Allah) toegekend hadden, was wat zij plachten te doen voor hen vruchteloos geworden.

Als het lot ongunstig is, dan ontbreekt die leiding en wordt de weg naar de hel geopend voor de ongelukkige (soera 4:168-169):

Voorwaar, degenen die ongelovig zijn en onrechtvaardig zijn: Allah zal hun niet vergeven en zal hen niet op een Pad leiden.

Behalve het Pad naar de Hel, zij zijn daar eeuwig levenden.

En dat is voor Allah gemakkelijk.

In soera 62:5 staat er dit over:

Slecht is de gelijkenis van het volk dat de Verzen van Allah loochent.

En Allah leidt het onrechtplegende volk niet.

In de Koran vinden we ook een soera die de naam Al-Qadr draagt (97).

In die soera wordt het neerdalen van de Koran direct verbonden met de lotsbeschikking:

Voorwaar, Wij hebben hem (de Koran) neergezonden
in de Waardevolle Nacht (Lailatoelqadr).

En wat doet jullie weten wat de Waardevolle Nacht is?

De Waardevolle Nacht is beter dan duizend maanden.

De engelen en de Geest (Djibril) daalden in haar neer met de toestemming van hun Heer, voor elke beschikking.

Vrede heerst (in deze nacht), tot aan de ochtendschemering.

De verbinding tussen Koran en al-Qadr is zo nauw dat Allah, tegelijk met het neerzenden van de Koran, ook de weegschaal gaf. De weegschaal toont wat het lot aan de mens heeft beschikt (soera 42:17):

Allah is Degene Die het Boek (de Koran) in Waarheid en met de weegschaal heeft neergezonden.

Samenvattend

Als Allah onmetelijk grote dingen over zichzelf bekendmaakt in zijn openbaring, dan heeft alleen hij de onmetelijk grote kracht om zijn woorden waar te maken. Dus moet hij zelf in, met en door zijn woord werkzaam zijn. Niemand anders kan dat.

Moslims belijden met soera 57:3 de alomwerkzaamheid van Allah:

Hij is de Eerste en de Laatste, Az Zhâhir en Al Bâthin.

En Hij is Alwetend over alle zaken.

Als Allah de eerste en de laatste is, dan zal ook zijn duidelijke Boek de eerste en de laatste zijn en om dat uit te voeren moet al-Qadr de eerste en laatste zijn. Elke andere conclusie is onlogisch. Als Allah niet zelf als persoon in de uitwerking van al-Qadr werkt, dan is het lot een krachteloze zaak. Als er wel kracht in te vinden is, en het is niet de kracht van Allah zelf die daarin werkt, dan is er een andere godheid. Dat laatste past beslist niet in de islamitische belijdenis. Allah heeft net als iedereen die zichzelf wil laten kennen te maken met de drie-eenheid. Allah is de persoon die zich laat kennen. Dat doet hij door middel van de woorden en daden die in het oerboek staan. Van dat boek is de Koran voor de aarde als openbaring voldoende omdat die inzicht geeft hoe de mens zich aan Allah behoort te onderwerpen. De reactie op de Koran is ook in Allahs hand en die ervaren de mensen in de vorm van al-Qadr. Daarmee hebben we een drie-eenheid. Niet voor niets draagt Allah in de 99 namen een naam die verwant is aan al-Qadr, namelijk al-Qadir, dat is: de Almachtige. Allahs leiding en almachtige kracht is direct verbonden met het lot van de

mens. Als de moslim deze drie-eenheid ontkent, en wil vasthouden aan een zelfstandige kracht in de Koran en in al-Qadr, dan moet hij spreken over drie goden. We kunnen begrijpen dat de Koran verbiedt om over deelgenoten van Allah te spreken. Het gaat hier echter niet om deelgenoten of partnerschap, maar om de uitwerking van Allahs kracht in de Koran en in al-Qadr. Als dat geen eenheid is, valt het monotheïsme van de islam in duigen.

De Verhevene werkt instrumenteel

We kunnen van Allah zeggen dat hij een persoon is die zich openbaart in alles wat hij geschapen heeft. Daarin toont hij wie hij is. En daarmee roept hij doelgericht reacties op waardoor mensen zich aan hem zullen onderwerpen. Dus:

1. Hij wil gekend worden als de Verhevene.
2. Hij wil door die kennis en de uitwerking van zijn al-Qadr scheiding brengen onder de mensen, zodat er twee vormen van onderwerping ontstaan.

We kunnen Allah vergelijken met een controversiële kunstenaar, een kunstenaar die mensen dwingt om op zijn werken te reageren. En met hun reactie worden ze op een bepaalde manier opgenomen in het kunstwerk zelf. In alles wat Allah over zich openbaart, werkt de kracht van zijn kunstwerk. Daarin ontdekken mensen een bepaald karakter. De toegewijde moslim ontdekt de bijzondere betekenis van het kunstwerk en geeft zich vrijwillig over aan de kunstenaar, Allah, om in het kunstwerk te worden opgenomen en een mooie toekomst te ontvangen. Hij doet dit door overgave, islam betekent overgave en knielt in onderwerping voor Allah (soera 39:9):

Is de gehoorzame die een gedeelte van de nacht zich neerknielend en staand (in de shalât doorbrengt), die het Hiernamaals vreest en hoopt op de Barmhartigheid van zijn Heer beter (... of de ongelo-vige?) Zeg: "Zijn degenen die kennis hebben gelijk aan degenen die geen kennis hebben?" Voorwaar, het zijn slechts de bezitters van gezond verstand die er lering uit trekken.

Het kunstwerk van Allah blijkt controversieel te zijn. Met name Mohammed heeft dit ervaren. Joden herkenden afwijkingen van wat God hun had geopenbaard en anderen botsten met de radicale keuze voor het monotheïsme. We lezen dit onder andere in soera 16:101:

En wanneer Wij een Vers door een ander Vers vervangen, en Allah weet beter wat Hij neerzendt, (dan) zeggen zij: "Voorwaar, jij (Moechammad) bent slechts een verzinner van leugens."

De meesten van hen weten zelfs niets.

Volgens soera 68:15 zeggen tegenstanders dat de Koran oude fabels laat lezen. Tegenover deze botsing staat de reactie van de volgelingen van Mohammed. Zij knielen in onderwerping voor Allah. Zij willen Allah leren kennen als de Enige, de Barmhartige. Natuurlijk is Allah zo groot dat wij hem niet op een directe manier kunnen ontmoeten in de Koran, maar de Koran is voor de moslim een soort kleed van woorden vol waarheid, waarachter het karakter van Allah duidelijk herkenbaar wordt, zoals een schilderij een soort kleed is van het innerlijk van een kunstenaar. Dat is de ene reactie die Allah wil oproepen, maar hij gebruikt de Koran ook als een instrument om bij mensen een andere reactie op te roepen. In soera 9:32 lezen we:

Zij willen het Licht van Allah doven met hun monden, maar Allah wil slechts Zijn licht volledig laten schijnen, ook al haten de ongelovigen het.

Allah rekent met deze reactie op de Koran. De Koran is direct verbonden met Allahs al-Qadr voor de mens, het lot dat Allah bepaald heeft aangaande de reactie van de mens op de kenbaarheid van Allah. Zonder al-Qadr is de Koran effectloos en als instrument waardeloos. Het is al-Qadr dat de Koran zijn waarde geeft. Niet alleen de Koran werkt op deze manier als instrument, het geldt ook voor het goed en kwaad dat de mens overkomt. Volgens de Koran zijn goed en kwaad ook door Allah geschapen. Hij gebruikt goed en kwaad als instrumenten om mensen te testen: gaan ze het goede doen en strijden ze tegen het kwaad zoals Allah wil, of laten ze zich verleiden om het kwade te doen en zijn ze ongehoorzaam? Soera 4:78 leert de moslim dat altijd alles van Allah komt (zie ook soera 32:7 en soera 39:62). Dit vinden velen moeilijk te begrijpen, maar Allah heeft alles geschapen met een doel.

Soera 5:100 schrijft daarover:

Zeg (O Moechammad): "Het slechte en het goede zijn niet gelijk," hoewel de veelheid van het slechte jou zal aantrekken. Vreest dus Allah, O bezitters van begrip, hopelijk zullen jullie welslagen.

Als mensen voor het kwade kiezen, falen ze in de test. We lezen in soera 4:79 dat het kwade van de mens zelf komt; hij laat zich namelijk verlei-

den door de veelheid van het slechte. We zullen later hierop ingaan, want hier wringt het voor de moslim. Het kwade wordt zo door Allah gebruikt als testmiddel, maar ook Iblis (de satan van de Koran) is geschapen als testinstrument voor de mensen. Iblis verleidt mensen, maar mensen kiezen zelf (soera 43:21):

En hij (Iblis) had geen macht over hen, (maar het was zo) opdat Wij degenen die in het Hiernamaals geloven zouden onderscheiden van degenen die daarover in twijfel verkeren.

En jouw Heer is de Waker over alle zaken.

Het doel van de openbaring van Allah is duidelijk. Zij is neergedaald om reacties op te roepen als men Allahs wil hoort: gaan we hem volgen of niet? En eigenlijk heeft Allah al van tevoren bepaald wie op de ene manier reageert en wie op de andere manier. De mens behoort zich volgens de Koran over te geven aan de leiding van Allah en zo zal de mens het geluk vinden in het leven nu en in het hiernamaals. Mensen knielen vrijwillig voor Allah. Alles wat Allah geschapen heeft, gebruikt hij, volgens al-Qadr. In de Koran lezen we dreiging en beloftes. De dreiging van helse pijn behoort net zo goed tot Allahs instrumentarium als de lokroep van paradijselijke genoegens (soera 21:35):

Iedere ziel zal de dood ervaren en Wij stellen jullie op de proef met het slechte en het goede, als een beproeving, en tot Ons worden jullie teruggekeerd.

Allen die zich niet gewillig tijdens hun leven aan Allah hebben overgegeven zullen dat aan het einde van hun leven moeten doen. Ze zullen moeten knielen:

En jij zult alle volken zien neerknielen, ieder volk zal tot hun boek geroepen worden. Op die Dag zullen jullie vergolden worden voor wat jullie plachten te doen (soera 45:28).

(Gedenkt) de Dag waarop de onderbenen ontbloot zullen worden en zij opgeroepen worden om neer te knielen, terwijl zij daartoe niet in staat zijn (soera 86:42).

Zo zien we de bedoeling van Allahs openbaring. Hij geeft een kennis die scheiding brengt tussen twee verschillende vormen van onderwerping.

De Vader wil persoonlijk gekend worden

We hebben hierboven de Koran beschreven als een kleed van woorden vol waarheid voor de moslim. Hij kan daarachter het karakter van Allah

duidelijk leren kennen. De Koran zelf is slechts het neergedaalde gedeelte van Allahs woord. We hebben gezien dat Allah veel meer gesproken heeft. Volgens de Koran vinden we daar iets van terug in de schepping en in Allahs oerboek. Hij zelf is zo groot dat mensen hem niet volledig kunnen kennen. De communicatie met de mens vanuit een bekleiding kennen we ook vanuit de Bijbel. Toch is er een groot verschil met de Koran. Allah liet vanuit zijn woorden- en dadenschat waardoor de schepping ontstond de Koran neerdalen. God de Vader liet zijn Woord, waardoor hij alles geschapen heeft, in vlees en bloed neerdalen op aarde. Het is niet de Bijbel die God liet neerdalen, maar zijn eigen Woord levend tussen de mensen. De Bijbel is het boek dat hierover spreekt, maar het gaat niet om de Bijbel, het gaat om Jezus, Gods Woord in vlees en bloed. De Bijbel verwijst met beelden, geschiedenis en profetieën naar Jezus.

De Koran is een openbaring van Allahs woord: boek geworden woord. De kracht die uit de Koran voortkomt bewerkt al-Qadr voor de mens. Dit is de werking van Allah en daarmee brengt Allah de mens tot zijn bestemming.

Jezus is de openbaring van Gods Woord: lichaam geworden woord.

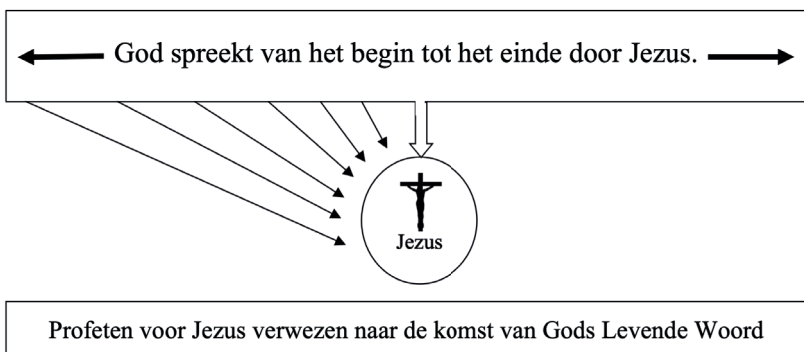
De profeten van de Bijbel verwijzen naar Jezus. Gods Geest gebruikt de verwijzingen in de Bijbel om de mensen te verbinden aan Jezus.

Dat is het verschil met Allah. Allah gebruikte een boek om zichzelf te laten kennen, maar God geeft zijn woord het uiterlijk van een mens en laat zijn Woord in vlees en bloed naar de aarde afdalen. Jezus wordt daarom het vleesgeworden Woord van God genoemd:

Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid (Johannes 1:14).

Christenen geloven dat het vleesgeworden Woord niet de enige openbaring van Gods Woord is. Ze herkennen hem ook in voeding en drank waardoor Gods volk het leven behield in de woestijn (1 Korinthe 10:3-4). Daarom mogen we de openbaring van Jezus ook niet beperken tot alleen de woorden die overgeleverd zijn door zijn leerlingen.

Alles wat ontstond in de schepping begon met het spreken van God. Gods woord was er vanaf het begin. We kunnen dus zeggen dat Jezus vanaf het begin werkzaam was als woord van de Schepper. De moslim gelooft in

een oerboek van waaruit Allah zijn qaada op aarde laat neerdalen. De christen kan zeggen dat Jezus het oerwoord van de Schepper is, waardoor hij alles deed ontstaan op aarde. Het was onzienlijk, maar het was er wel en het is er nog steeds. De Bijbel beschrijft het in Johannes 1:1-3:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het *Woord* gemaakt, en zonder dit *Woord* is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

Het laatste Bijbelboek laat ons lezen dat Jezus het eerste en het laatste woord – de eerste en laatste letter: de alfa en omega – is, uitgesproken door God.

Openbaring 1:7-8:

Zie, Hij komt met de wolken, en elk oog zal Hem zien, ook zij die Hem doorstoken hebben. En alle stammen van de aarde zullen rouw over Hem bedrijven. Ja, amen. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is en Die was en Die komt, de Almachtige.

Als moslims zouden begrijpen dat de verschijning van Jezus op aarde een tijdelijke bekleding is van het eeuwige Woord van de Schepper, dan zouden zij misschien minder moeite hebben met Jezus. Op die manier wilde de Schepper zich persoonlijk laten kennen. Moslims zien Jezus slechts als een instrument, een boodschapper in dienst van Allah. Voor christenen toont Jezus de nabijheid en het persoonlijke karakter van God de Vader. Dat is voor moslims onverdraaglijk. Daarom hebben we het niet over dezelfde persoon. Voor moslims is hij Isa, de boodschapper van Allah. Voor christenen is Hij Jezus, dat betekent: de Heer redt. Hij is Gods Woord in vlees en bloed.

De christelijke Drie-eenheid

God de Vader en zijn Woord in vlees en bloed zijn één. Om het woord van een spreker te begrijpen kunnen we niet volstaan met het horen van geluid of het opmerken van non-verbale signalen. Ook de geest die in de woorden en daden doorklinkt, moet worden verstaan. Om het verstaan van het Woord in vlees en bloed mogelijk te maken, heeft God zijn Geest in de harten van de gelovigen gegeven. Zo kunnen we zien dat God gebruik maakt van de wet die van toepassing is in elke communicatie. Zo ontstaat de christelijke Drie-eenheid:

God, de Spreker → Woord in vlees en bloed → Geest van het Woord.

De weerstand zit diep

Het probleem dat christenen en moslims met elkaar hebben, zit waarschijnlijk niet in de werking van een drie-eenheid, maar in het doel van de drie-eenheid. God de Vader wil zich laten kennen in zijn nabijheid. Denk hierbij aan 'kennen' in de Hebreeuwse betekenis, namelijk 'yada'. Dat woord heeft een intense betekenis van kennen en wordt ook gebruikt om gemeenschap aan te geven. In de Statenvertaling wordt het werkwoord vertaald door bekennen (van een vrouw). Dat betekent: gemeenschap hebben met een vrouw (zie onder andere Genesis 4:1). God zoekt deze intense vorm van kennen, ofwel: verbinding beleven. Bij Allah is dat anders. De bedoeling van Allah is de gelovige tot overgave te brengen, zodat die zijn leiding kan ontvangen. De werking van Allahs communicatie is eerder te kenmerken als instrumenteel dan als relationeel. (We zullen later zien dat de moslim Allahs nabijheid kan ervaren. Allah is ook de Nabije. Maar die nabijheid is niet dezelfde als de nabijheid die we in de Bijbel leren kennen.) Allahs communicatie is bedoeld om scheiding te bewerken tussen mensen die zich 'vrijwillig' aan Allah overgeven en mensen die 'gedwongen' zullen worden om zich te onderwerpen. Als we de kracht van al-Qadr in acht nemen dan is de toekomst door het lot voor de mensen vooraf beslist. Door het lot komen de 'vrijwilligen' en de 'onvrijwilligen' terecht waar Allah dat heeft bepaald. De mensen worden hoe dan ook door Allahs instrumenten zo bewerkt dat zij Allah zullen eren. God de Vader kiest steeds weer voor de relationele weg om zijn eer als Vader te verwerven. Allah is te verheven voor een persoonlijk contact zoals we dat in de Bijbel zien. Hij gebruikt voor zijn doel met de mens de belofte van een prachtige toekomst in

het paradijs en de afschrikwekkende dreiging van een eeuwigdurende hel. Het opmerkelijke is dat de mens ten aanzien van zijn toekomst een eigen inbreng heeft. De vragen die deze inbreng oproepen zullen we later onder de loep nemen.

Dat God als Vader persoonlijk voor mensen wil zorgen in een relatie en verbinding met zijn eigen Zoon, vinden moslims heel moeilijk te aanvaarden. Allah zorgt natuurlijk persoonlijk voor de moslim, maar de islam ontkent de persoonlijke verbinding zoals christenen die belijden. We zullen daarop dieper ingaan in het volgende hoofdstuk.